

دانشگاه علوم پزشکی کرمان

دانشکده مدیریت و اطلاع رسانی پزشکی

پایان نامه مقطع کارشناسی ارشد رشته مدیریت خدمات بهداشتی و درمانی

عنوان:

بررسی مشکلات سطوح مدیریت مراقبت دیابت نوع ۲ در شهر کرمان در سال ۹۴

توسط: رضا ولیزاده

استاد راهنما: دکتر محمدرضا امیراسماعیلی

اساتید مشاور:

دکتر کامبیز بهاء الدینی

دکتر لیلا والی

سال تحصیلی: ۱۳۹۵-۱۳۹۴

چکیده:

مقدمه و اهداف :

دیابت نوع ۲ یکی از جدی‌ترین بیماری‌های مزمن است. در این بیماری مانند سایر بیماری‌های مزمن جهت پیشگیری از ایجاد و پیشرفت بیماری و کاهش عوارض بیماری و نقص عضو در جمعیت و بار اجتماعی بر جامعه نیازمند مدیریت صحیح بیماری هستیم که علاوه بر طراحی صحیح گام‌های برنامه جهت موفقیت آن، نیازمند اجرای صحیح آن نیز می‌باشیم. همیشه در اجرای برنامه‌ها با مشکلاتی مواجه می‌شویم که اجرای موفقیت‌آمیز برنامه را تحت تاثیر قرار می‌دهند و مانع اجرای صحیح برنامه می‌شوند. هدف از این پژوهش شناسایی مشکلات سطوح مختلف مدیریت مراقبت دیابت نوع ۲ در شهر کرمان بود تا با شناسایی و رفع این مشکلات بتوان به موفقیت اجرای این برنامه کمک کرد.

روش‌ها :

پژوهش حاضر از نوع کاربردی و به صورت ترکیبی بود. برای گردآوری داده‌های کمی از فرم‌های آماری معاونت بهداشتی و معاونت درمان و پرونده‌های بیماران دیابتی موجود در مرکز دیابت شهید باهنر استفاده شد. ضمن اینکه برای بررسی موضوع در بخش کیفی از مصاحبه نیمه ساختار یافته استفاده شد. تحلیل داده‌های کمی با استفاده از آمار توصیفی و آزمون‌های آماری کای اسکوئر و رگرسیون لجستیک انجام شد و از روش کلایزی در مورد یافته‌های حاصل از داده‌های کیفی استفاده شد.

یافته‌ها :

بر اساس آمار دریافت شده از مرکز دیابت باهنر شهر کرمان، ۱۱۷۷۰ نفر در این مرکز پرونده داشتند که به صورت مستقیم یا با برگه‌ی ارجاع از سطح یک در سیستم آماری ثبت شده بودند. همچنین با توجه به گزارشات موجود از سال ۹۱ تا مهرماه سال ۹۴ فقط ۲۵۰ بیمار بصورت متوالی هر ۴ سال را برای ارزیابی سالیانه به مرکز دیابت شهید باهنر مراجعه نموده بودند. در بررسی پرونده‌های بیماران شیوع رتینوپاتی ۴۵٫۱ درصد بود که ارتباط آماری معنی‌داری با میزان Hba1c ($P= .006$) داشت. در بخش کیفی ۶ مقوله‌ی اصلی شامل مشکلات زیرساختی، مشکلات ارجاع، مشکلات نیروی انسانی، مشکلات فرهنگی مربوط به بیماران، مشکلات دسترسی و مشکلات مربوط به هماهنگی بین بخشی و ۳۱ کد مقوله‌ی فرعی در بحث بررسی مشکلات مدیریت مراقبت دیابت نوع ۲ شناسایی شدند.

نتیجه‌گیری :

مطالعه حاضر نشان داد که برنامه مراقبت دیابت نوع ۲ در شهر کرمان آنچنان که باید موفق نبوده است که به نوعی نشان دهنده ضعف در مدیریت دیابت، خصوصاً در سطح اول ارائه خدمات می‌باشد که نیازمند بررسی مشکلات مدیریت دیابت و رفع آنها می‌باشد. همچنین در پژوهش حاضر مشخص شد که اجرای موفقیت‌آمیز برنامه کنترل و

پیشگیری از دیابت نوع ۲ از عوامل مختلفی تأثیر می پذیرد. موضوعات کلیدی شناسایی شده، چالشهایی هستند که اجرای موفقیت آمیز برنامه را بشدت تحت تاثیر خود قرار می دهند. می توان اظهار داشت که قلمرو این برنامه بسیار وسیع است و برای رسیدن به اهداف پیش بینی شده در برنامه در نظر گرفتن نقش هر یک از عوامل ضروری می باشد.

کلید واژه: دیابت نوع ۲، مدیریت مراقبت، رتینوپاتی، پیشگیری و کنترل دیابت

Abstract

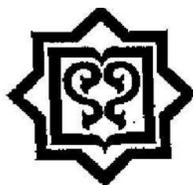
Background and Objectives: Diabetes type 2 is one of the most common and serious chronic diseases. In this disease like other chronic diseases for prevention, and reduction in complications, disabilities and social burden, we need a correct management of diseases which requires correct designing and performance. Always encountered problems in implementation of programs which affect successful implementation and hinder proper implementation of the program. The aim of this study was to identify problems in different levels of care management of diabetes type 2 in Kerman city which identification and problem solving can be helpful in successful implementation of the program.

Methods: This applied study was a mixed method study. In order to collect quantitative data, statistical forms of health departments, vice-treatment and diabetics files at Shahid Bahonar Diabetes Center were used. To address the issue in qualitative section, semi-structured interviews were used. Quantitative data analysis was done using descriptive statistics, chi-square tests and logistic regression. Colaizzi method was used to analyze qualitative data.

Results: According to data received from Shahid Bahonar diabetes center, 11770 people were registered in the center either directly or by referral. Also according to reports from October 2012 to October 2015, only 250 patients consecutively referred to Shahid Bahonar diabetes center for annual assessment. The prevalence of retinopathy was 45.1 percent which had significant relationship with the HbA1c ($P = .006$). In qualitative section, six Themes including infrastructure, referral, staffing, cultural , accessibility and coordination between sections problems and 31 sub-themes on diabetes type 2 care management problems were identified.

Conclusion: This study showed that care programs for diabetes type 2 were not successful Kerman city which reflects weaknesses in the management of diabetes, especially in the first level of service that requires investigation of diabetes management problems and addressing them. Successful implementation of the program of control of type 2 diabetes encountered several factors. The key factors identified were challenges that severely affect the successful implementation of the program. It can be said that this program had very broad territory and for achieving the foreseen objectives in the program, taking the role of each factor is necessary.

Keywords: type 2 diabetes, practice management, retinopathy, Diabetes Prevention and Control

Kerman University of Medical Sciences

Faculty of Management and Medical Information

Thesis submitted for MSc Degree in Health care services management

Title:

Studying the problems of type 2 diabetes care management levels-2016

By:

Reza Valizadeh

Supervisor:

Mohamadreza Amiresmaili (PhD)

Advisor:

Kambiz Bahaadini (MD, PhD)

Leila Vali (PhD)

2016